

საქართველოს კ ა ნ ო ნ ი

ჩეკის შესახებ

ზოგადი განმარტებები

ეს კანონი აწესრიგებს ჩეკის გაცემის, მოქმედების, ინდოსირების, თავდებობის, გადახდისა და აქედენ გამომდინარე შედეგების, აგრეთვე მასთან დაკავშირებული პრეტენზიების წარდგენის წესს.

ამ კანონში გამოყენებულ სახელწოდებებს, თუ არ არსებაბს განსაკუთრებული მითითება, აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

"ჩეკი"- დადგენილი ფორმის ფასიანი ქაღალდი, რომელიც შეიცავს ჩეკის გამცემის წერილობით დავალებას საბანკო დაწესებულებებისადმი გაანაღდოს ჩეკში აღნიშნული თანხა;

"პირი"- როგორც იურიდიული, ასევე ფიზიკური პირი;

"ინდოსამენტი"- ჩეკზე წარწერა გადაცემის შესახებ;

"ინდოსანტი"- პირი, რომელმაც წააწერა ჩეკზე;

"ინდოსაგი"- პირი, რომელმაც მიიღო ჩეკი ინდოსამენტით;

"აქცეპტი"- გადამხდელის ხელმოწერა იმის თაობაზე, რომ მან ჩეკი მიიღო გასანაღდებლად დადგენილ ვადაში და თანახმაა გაანაღდოს;

"ავალი"- საჩეკო თავდებობა;

"ცესია"- სხვა პირისათვის მოთხოვნის უფლების დათმობა;

"საბანკო დაწესებულება"- საჯარო ან კერძო დაწესებულება, რომელსაც მეწარმეობის წესით უფლება აქვს განახორციელოს საბანკო საქმიანობა.

თ ა ვ ი

ჩეკის ფორმა

მუხლი 1. ჩეკის ფორმა

ჩეკი შეიცავს:

1) სიტყვას "ჩეკი" ლოკუმენტის სათაურში და გეჟსტში იმ ენაზე, რომელზეც შედგენილია გეჟსტი.

2) უპირობო დათქმას მითითებული თანხის გადახდის შესახებ;

3) გადამხდელის დასახელებას;

4) განაღდების ადგილს;

5) ჩეკის გამოწერის ადგილსა და თარიღს;

6) ჩეკის გამოწერის ხელმოწერას.

2. ჩეკს, რომელსაც არ გააჩნია ჩამოთვლილი რეკვიზიტები, გარდა ამ მუხლში განსაზღვრული შემთხვევებისა, ჩეკის ძალა არა აქვს.

3. რაიმე განსაკუთრებული მითითების უქონლობისას გადამხდელის დასახელების გვერდით აღნიშნული ადგილი მიიჩნევა განაღდების ადგილად. თუ გადამხდელის დასახელების გვერდით რამდენიმე ადგილია მითითებული, ჩეკის განაღდების ადგილად მიიჩნევა პირველად დასახელებული ადგილი.

4. თუ არ არსებობს სხვა მითითება, ჩეკის განაღდების ადგილად მიიჩნევა გადამხდელის ძირითადი ადგილსამყოფელი;

5. ჩეკი, რომელშიც არ არის ნაჩვენები გამოწერის ადგილი, მიიჩნევა გამოწერილად იმ ადგილას, რომელიც მითითებულია გამომწერის დასახელების გვერდით.

მ უ ხ ლ ი 2. ჩეკი, გამოწერილი მხოლოდ საბანკო დაწესებულებებზე

1. ჩეკი შეიძლება გამოწერილ იქნეს მხოლოდ იმ საბანკო დაწესებულებაზე, რომელშიც იხსება ჩეკის გამოწერის სახსრები, რაც მას უფლებას აძლევს საერთო წესით განკარგოს ეს სახსრები ჩეკის საშუალებით.

2. ლოკუმენტი, გამოწერილი არასაბანკო დაწესებულებაზე, თუნდაც მას ჰქონდეს ჩეკის სახელწოდება, ჩეკად არ ჩაითვლება.

3. ჩეკი არ საჭიროებს თანხმობას განაღდების შესახებ (აქცეპტს). ჩანაწერს ჩეკზე აქცეპტის შესახებ არაფითარ ძალა არა აქვს.

მ უ ხ ლ ი 3. ჩეკში მითითებული თანხის მიმღები

1. ჩეკი შეიძლება გამოიწეროს გასანაღდებლად:

1) კონკრეტული პირის სახელზე "განკარგულებით" ან მითითების გარეშე (საორდერო ჩეკი);

2) კონკრეტული პირის სახელზე "არა განკარგულებით" ან სხვა თანაბარი მითითებით (საძელობითი ჩეკი);

3) წარმდგენზე;

2. ჩეკს, რომელიც გამოწერილია კონკრეტული პირის სახელზე ან წარწერით "ან წარმდგენზე" ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი წარწერით, აქვს წარმდგენზე გამოწერილი ჩეკის ძალა.

3. ჩეკი, რომელშიც არ არის მითითებული თანხის მიმღები პირი, ითვლება ჩეკად წარმომდგენზე.

მ უ ხ ლ ი 4. ჩეკის გამოწერა

1. ჩეკი შეიძლება გამოიწეროს ჩეკის გამცემის განკარგულებით, ის შეიძლება გამოიწეროს მესამე პირზე.

2. ჩეკი არ შეიძლება გამოიწეროს თვით ჩეკის გამცემის სახელზე, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ჩეკის გამოწერა ხდება თვით ჩეკის გამცემის ერთი ორგანიზაციიდან მეორე ორგანიზაციაზე. ასეთი ჩეკი არ შეიძლება გამოიწეროს წარმდგენის სახელზე.

მ უ ხ ლ ი 5. ჩეკში აღნიშნული თანხის პროცენტი ჩეკზე ნებისმიერი წარწერა პროცენტის გადახდის შესახებ ბათილად ითვლება.

მ უ ხ ლ ი 6. განსხვავება ჩეკში თანხის აღნიშვნისას.

1. თუ ჩეკში თანხა აღნიშნულია სიგყვიერად და რიცხვით, მათ შორის განსხვავებისას ძალაშია სიგყვიერად აღნიშნული თანხა;

2. თუ ჩეკში თანხა აღნიშნულია რამდენჯერმე, მათ შორის განსხვავებისას ძალაშია სიგყვიერად აღნიშნული უმცირესი თანხა.

მ უ ხ ლ ი 7. ჩეკზე ხელმოწერა

თუ ჩეკს აქვს პირის ხელმოწერა, რომელსაც არ შეუძლია იკისროს ჩეკიდან გამომდინარე ვალდებულებები, ან ყალბი ხელმოწერა, ეს გავლენას არ იქონიებს სხვა დანარჩენი ხელმოწერების ნამდვილობაზე.

მ უ ხ ლ ი 8. წარმომადგენელი უფლებამოსილების გარეშე

პირი, რომელიც სათანადო უფლებამოსილების გარეშე აწერს ხელს ჩეკს, როგორც სხვისი წარმომადგენელი, თვითონ აგებს პასუხს ჩეკისთვის. და ჩეკის განაღდების შემთხვევაში აქვს ისეთივე უფლებები, როგორიც თავისი უფლებამოსილების გადაჭარბებისას.

მ უ ხ ლ ი 9. ჩეკის გმცემის პასუხისმგებლობა

ჩეკის გამცემი პასუხისმგებელია ჩეკის განაღდებისათვის. ყოველგვარი პირობა, რომლითაც ჩეკის გამცემი იხსნის პასუხისმგებლობას, ბათილია.

თ ა ვ ი II

ჩეკის გადაცემა (ინდოსირება)

მ უ ხ ლ ი 10. ინდოსამენტი

1. კონკრეტულ პირზე გამოწერილი ჩეკი მითითებით - "განკარგულებით" ან უამისოდ, შეიძლება გადაიცეს ინდოსამენტის მეშვეობით.

2. კონკრეტულ პირზე გასანაღდებლად გამოწერილი ჩეკი მითითებით - "განკარგულების გარეშე", ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმებით, შეიძლება გადაიცეს მხოლოდ ჩვეულებრივი ცესიის ფორმით.

3. ინდოსამენტი შეიძლება შესრულდეს ჩეკის გაცემის ან ჩეკით ვალდებული სხვა პირის სასარგებლოდაც. ამ პირებს თავის მხრივ შეუძლიათ ჩეკის შემდგომი ინდოსირება.

მ უ ხ ლ ი 11. ინდოსამენტის მოქმედება

1. ინდოსირება უპირობო უნდა იყოს. მისი შემზღულავი ნებისმიერი პირობა ბათილია.

2. ნაწილობრივი ინდოსირება ბათილია. ასევე ბათილია გადამხდელის ინდოსამენგი.

3. ჩეკის მფლობელისათვის შესრულებული ინდოსამენგი საბლანკო ინდოსამენგის გოლფასია.

მ უ ხ ლ ი 12. ინდოსამენგის გაფორმება

1. ინდოსამენგი შესრუდება ჩეკზე ან დანართზე (ჩეკზე ღართული ფურცელი). იგი ხელმოწერილი უნდა იყოს.

2. ინდოსამენგში შეიძლება თანხის მიძღები არ აღინიშნოს, ან შეიძლება იყოს მხოლოდ ინდოსამენგის ხელმოწერა (საბლანკო ინდოსამენგი). ამ უკანასკნელის შემთხვევაში ინდოსამენგის ნამდვილობისათვის იგი უნდა წაეწეროს ჩეკის მეორე გვერდს ან პირველ ფურცელს.

მ უ ხ ლ ი 13. უფლების გადაცემა ინდოსამენგის საშუალებით

1. ინდოსამენგის ჩეკიდან გამომდინარე ყველა უფლება გადაიცემა.

2. თუ ინდოსამენგი საბლანკოა, ჩეკის მფლობელს შეუძლია:

I) შეავსოს იგი თავისი ან სხვა პირის სახელით;

II) მოახდინოს ჩეკის შემდგომი ინდოსირება საბლანკო ინდოსამენგით ან რომელიმე კონკრეტულ პირზე;

III) გადასცეს ჩეკი მესამე პირს ბლანკის შეუვსებლად და ჩეკის ინდოსირების გარეშე.

მ უ ხ ლ ი 14. ინდოსანგის პასუხისმგებლობა

1. ინდოსანგი პასუხს აგებს ჩეკის განაღებისათვის იმ შემთხვევაში, თუ არ არის ამის საწინააღმდეგო წარწერა.

2. ინდოსანგს შეუძლია აკრძალოს ჩეკის შემდგომი ინდოსირება. ასეთ შემთხვევაში ის არის პასუხისმგებელი იმათ წინაშე, ვის სასარგებლოდაც მოხდება ჩეკის შემდგომი ინდოსირება.

მუხლი 15. ინდოსირებული ჩეკის მფლობელი

პირი, რომელსაც ხელთ აქვს ინდოსირებული ჩეკი, ითვლება ჩეკის კანონიერ მფლობელად, თუ იგი დაამტკიცებს თავის უფლებას ინდოსამენგთა უწყვეტი რიგით. ამ შემთხვევაში გადახაზულ ინდოსამენგებს ძალა არა აქვს.

მ უ ხ ლ ი 16. ინდოსანგის პასუხისმგებლობა რეგრესის წესით

"წარმდგენზე" გამოწერილი ჩეკის ინდოსანგი პასუხს აგებს რეგრესის წესით.

მ უ ხ ლ ი 17. ჩეკის დაკარგვა

თუ პირმა მიზეზის გამო დაკარგა ჩეკი, ახალი მფლობელი, იმისაგან დამოუკიდებლად, ჩეკი წარმდგენზეა თუ ინდოსირებულია ამტკიცებს ჩეკზე თავის უფლებას ამ კანონის მე-15 მუხლის შესაბამისად და მხოლოდ მაშინ არის ვალდებული დააბრუნოს ჩეკი, თუ იგი შეიძინა უპატიოსნო გზით, ან არ იცოდა.

მაგრამ შეეძლო სცოდნოდა, რომ წინა მფლობელს არ ჰქონდა უფლება ეს ჩეკი სხვისთვის დაეთმო.

მ უ ხ ლ ი 13. პრეგენზია ჩეკზე

პირებს, რომელთაც წარედგინათ ჩეკიდან გამომდინარე სარჩელი, არ შეუძლიათ წარუდგინონ მფლობელს პრეგენზია, დაფუძნებული პირად ურთიერთობაზე ჩეკის მფლობელთან ან წინა მფლობელთან, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მფლობელი ჩეკის შექმნისას განზრახ მოქმედებდა დებიტორთა საზიანოდ.

მ უ ხ ლ ი 19. ჩეკზე შესაძლო სხვა წარწერები

თუ ჩეკზე არის წარწერა: "თანხა გადასახდელად", "ინკასო", "მინდობილობით" ან სხვა სიგეყები, რომლებიც გამოხატავენ უბრალო დავალებებს, რაც ჩეკის გადაცემად არ ჩაითვლება, ჩეკის წარმდგენს შეუძლია განახორციელოს ჩეკიდან გამომდინარე ყველა უფლება, მაგრამ მისი ინდოსირება შეუძლია მხოლოდ როგორც რწმუნებულ პირს. ასეთ შემთხვევაში, ჩეკით ვალდებულ პირებს შეუძლიათ წარუდგინონ ჩეკის წარმდგენს მხოლოდ ის პრეგენზია, რომელიც ინდოსანგის მიმართ შეიძლებოდა ჰქონოდათ.

მ უ ხ ლ ი 20. ინდოსამენგის ვადა

1. ინდოსამენგი, პროცესგის ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელების შემდეგ, ან წარდგენის ვადის დადგომისას, ითვლება უბრალო გადაცემად (ცესიად).

2. ინდოსამენგის დაუთარილებლობის შემთხვევაში ითვლება, რომ იგი შესრულებულია პროცესგამდე ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელებაამდე, დადგომამდე, სანამ სხვა რამე არ არის დამტკიცებული.

3. უფლებამოსილი პირის ინდოსამენგი არ კარგავს ძალას არც თავლების სიკვდილის და არც მისი ქმედუუნარობის შემთხვევაში.

თ ა ვ ი III თავდებობა (ავალი)

მ უ ხ ლ ი 21. თავდებობა მთელ ან ნაწილობრივ თანხაზე

1. ჩეკის განაღდება შეიძლება გარანტირებული იქნეს თავდებობის (ავალის) საშუალებით, ჩეკის მთელ თანხაზე ან თანხის ნაწილზე.

2. თავდებობის აფორმებს მესამე პირი ან თვით ჩეკზე ხელმომწერი პირი, გარდა გადამხდელისა.

მ უ ხ ლ ი 22. თავდებობის გაფორმება

1. თავდებობა აღინიშნება ჩეკზე ან მის დანართზე.

2. ის გამოიხატება სიგეყებით "მიცემულია თავდებობა", ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმებით. მას ხელს აწერს თავდები.

3. პირი, რომელიც ხელს აწერს ჩეკის წინაპირზე. ითვლება თავდებად, თუ ის

ჩეკის გამცემი არ არის.

4. თავდებობაში ნაჩვენები უნდა იყოს, ვის უღვებიან თავდებად. ასეთი აღნიშვნის უქონლობისას ითვლება, რომ თავდებობა მიცემული აქვს ჩეკის გამცემს.

მ უ ხ ლ ი 23. თავდების უფლებები და პასუხისმგებლობა

1. ჩეკისთვის თავდები ისევე აგებს პასუხს, როგორც ის, ვისაც იგი თავდებად დაუდგა. თავდებობა მოქმედია მაშინაც, როცა ის ძალის არმქონე ჩანს რაიმე სხვა მიზეზით, გარდა გაფორმებისას დაშვებული დეფექტისა.

2. თავდები ჩეკის განაღდების შემთხვევაში იძენს უფლებას იმის მიმართ, ვისაც იგი თავდებად დაუდგა და ყველა იმათ მიმართ, რომლებიც ვალდებულნი არიან ამ უკანასკნელის წინაშე წინამდებარე კანონის შესაბამისად.

თ ა ვ ი V

ჩეკის წარღვენა და განახლება

მ უ ხ ლ ი 24. ჩეკის განაღდების ვადა

1. ჩეკმს განაღდება ხდება წარღვენისთანავე. ნებისმიერი დათქმა (წარწერა), რომელიც ამას ეწინააღმდეგება, ბათილია.

2. ჩეკი, წარღვენილი გასანაღდებლად იმ დღემდე, რომელიც ჩეკში ნაჩვენებია როგორც გაცემის დღე, განაღდდება წარღვენის დღეს.

მ უ ხ ლ ი 25. გაცემული ჩეკის მოქმედება

გაცემული ჩეკი ძალაში რჩება, როგორც ჩეკს გამცემის სიკვდილის, ასევე მისი არაქმედუნარიანად აღიარების შემთხვევაში.

მ უ ხ ლ ი 26. განაღდების გაფორმება

ჩეკის განაღდებისას გადამხდელს ჩეკის დაბრუნების შემთხვევაში შეუძლია მოითხოვოს მფლობელის ხელწერილი თანხიმ მიღების შესახებ.

მ უ ხ ლ ი 27. გადაცემული ჩეკის განაღდება

გადამხდელი, რომელიც ახდენს გადაცემული ჩეკის განაღდებას, ვალდებულია შეამოწმოს ინდოსამენტთა რიგის თანმიმდევრობის სისწორე, მაგრამ არა ინდოსატთა ხელმოწერის ნამდვილობა.

თ ა ვ ი V

განსხვავებული და საანგარიშსწორებო ჩეკი

მ უ ხ ლ ი 28. ჩეკის ნიშნები

1. ჩეკის შესაძლო გამოყენების შემდგომის მიზნით ჩეკის გამცემს ან

მფლობელს უფლება აქვს ჩეკი მონიშნოს (ნიშანი დაადოს) ორი პარალელური დიაგონალური ხაზით ჩეკის წინა პირზე.

2. იმ შემთხვევაში, როცა ორ პარალელურ ხაზს შორის არ არის რაიმე ჩანაწერი ან სიგევა "ბანკი" კონკრეტული დასახელებით, ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი სიგევები, ჩეკი ითვლება უბრალო განსხვავებულ ჩეკად. თუ პარალელურ ხაზებს შორის ჩაწერილია საბანკო დაწესებულებების ზუსტი დასახელება, ჩეკი ითვლება სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკად.

3. უბრალო განსხვავებული ჩეკი შეიძლება გადაიქცეს სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკად. სპეციალური განსხვავებული ჩეკი არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება გადაიქცეს უბრალო განსხვავებულ ჩეკად.

4. პარალელური ხაზების ან საბანკო დაწესებულებების დასახელების გადახაზვა ბათილად ითვლება.

მ უ ხ ლ ი 29. მონიშნული ჩეკის განაღდება

1. უბრალო განსხვავებულ ჩეკს გადამხდელი უნაღდებს მხოლოდ დასბანკო დაწესებულებას ან გადამხდელის კლიენტს.

2. სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკს გადამხდელი უნაღდებს მხოლოდ ჩეკში მითითებულ საბანკო დაწესებულებას, თუ ეს უკანასკნელი თვითონ არის გადამხდელი, მაშინ - მხოლოდ თავის კლიენტს.

3. განსხვავებული ჩეკი ბანკმა შეიძლება შეიძინოს მხოლოდ თავისი კლიენტისაგან ან სხვა ბანკისაგან, ამასთან ბანკს შეუძლია ჩეკის ინკასოთი გადაცემა მხოლოდ გემოაღნიშნული პირებისათვის.

4. სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკში მითითებული თანხა, რომელშიც ჩაწერილია არამუშეგეს ორი ბანკის დაწესებულების დასახელება, გადამხდელს შეუძლია გაანაღდოს მხოლოდ მაშინ, თუ ერთი მათგანი იძლევა მითითებას საანგარიშსწორებო დაწესებულებაზე ჩეკის ინკასოთი გადაცემის შესახებ.

5. გადამხდელი ან ბანკის დაწესებულება გემოაღნიშნული წესების დარღვევისას პასუხს აგებს მიყენებული ბარალისავთის ჩეკში აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

მ უ ხ ლ ი 30. საანგარიშსწორებო ჩეკი

1. ჩეკის გამცემი, აგრეთვე მის მფლობელს შეუძლიათ აკრძალოს ჩეკის ნაღდი ფულით განაღდება, ჩეკის წინა პირზე დიაგონალური წარწერით "ანგარიშსწორებისათვის" ან სხვა თანაბარმნიშვნელობის დამოწმებით.

2. ასეთი ჩეკის თანხა ჩამოიწერება გადამხდელის ანგარიშიდან და შეიგანება ჩეკის წარმდგენის ანგარიშზე.

3. გადახაზულ სიგევას "ანგარიშსწორებისათვის" არავითარი გავლენა ჩეკის მოქმედებაზე არა აქვს.

4. გადამხდელი გემოაღნიშნული წესის დარღვევისათვის პასუხს აგებს მიყენებული ბარალის გამო ჩეკში აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

თ ა ვ ი VI

პრეგენზიები ჩეკის გაუნაღებლობასთან დაკავშირებით

მ უ ხ ლ ი 31. ჩეკის გაუნაღებლობასთან დაკავშირებული პრეგენზიის
საფუძვლები

1. ჩეკის მფლობელს შეუძლია პრეგენზია წარუდგინოს ინდოსანგს, ჩეკის გამცემს ან ჩეკით ვალდებულ სხვა პირებს, თუ ღროულად წარდგენილი ჩეკი არ განაღდება და განაღდებაზე უარი დადასტურებულია:

- 1) ოფიციალური აქტით (პროტესტით);
- 2) გადამხდელის დათარიღებული წარწერით იმ ჩეკზე, რომელშიც მითითებულია ჩეკის წარდგენის თარიღი;
- 3) საანგარიშსწორებო დაწესებულების დათარიღებული განცხადებით იმის შესახებ, რომ ჩეკი ღროულად იყო წარდგენილი, მაგრამ არ განაღდება.

მ უ ხ ლ ი 32. პროტესტის ჩეკი

1. პროტესტი ან სხვა დამოწმება უნდა გაფორმდეს ჩეკის წარდგენის ვადის გასვლამდე.

2. თუ ჩეკი წარდგენილია წარდგენის ვადის ბოლო დღეს, პროტესტი ან სხვა დამოწმება შეიძლება გაფორმდეს ვადის დადგომის მომდევნო სამუშაო დღეს.

მ უ ხ ლ ი 33. შეგყობინება ჩეკის გაუნაღებლობის შესახებ

1. ჩეკის მფლობელი ვალდებულია ჩეკის გაუნაღებლობის შესახებ შეაგყობინოს თავის ინდოსანგსა და ჩეკის გამცემს პროტესტის ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელების დღიდან ოთხი სამუშაო დღის განმავლობაში, ან შენიშვნის "დაბრუნდეს ხარჯების გარეშე" არსებობის შემთხვევაში-ჩეკის წარდგენის მომდევნო დღიდან ოთხი სამუშაო დღის განმავლობაში, ყოველი ინდოსანგი შეგყობინების მიღებისას მოვალეა ორი სამუშაო დღის განმავლობაში აცნობოს ეს თავის ინდოსანგს, მათი დასახელების (გვარი) და მისამართის ჩვენებით, ვისაც ასეთი შეგყობინება უკვე გაეგზავნა. ეს გრძელდება ჩეკის გამცემის შეგყობინებამდე. ზემოლნიშნული ვადა გამოიანგარიშება შეგყობინების მიღების პირველი დღიდან.

2. ზემოლნიშნული თანმიმდევრობით ჩეკის გამოცემისათვის შეგყობინებისას ამავე ვადაში უნდა ეცნობოს ეს მის თავდებსაც.

3. თუ ინდოსანგს არა აქვს მითითებული თავისი მისამართი ან ჩანაწერი გაურკვეველია, საკმარისია ეცნობოს მის წინა ხელმოწერ ინდოსანგს.

4. შეგყობინება შეიძლება იყოს ნებისმიერი ფორმის, მათ შორის ჩეკის უბრალო დაბრუნების გზითაც. შეგყობინების გაგზავნი ვალდებულია ამტკიცოს, რომ მან შეგყობინება გაგზავნა დადგენილ ვადაში, ითვლება, რომ ვადა არ არის დარღვეული, თუ შეგყობინება ჩაბარდა დადგენილ ვადაში საფოსტო განყოფილებას.

5. პირი, რომელმაც შეგყობინება დადგენილ ვადაში ვერ გაგზავნა, არ კარგავს

თავის უფლებებს. იგი პასუხისმგებელია თავისი დაუდევრობით მიყენებული ზარალისათვის, მაგრამ მხოლოდ ჩეკზე აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

მ უ ხ ლ ი 34. შემთხვევა, როდესაც პროტესტის გაფორმება არ არის აუცილებელი

1. ჩეკის გამცემს, ინდოსანგს ან თავლებ პირს, წააწერენ რა ჩეკზე სიგყვას "დაბრუნდეს ხარჯების გარეშე", ან "პროტესტის გარეშე", ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებას და მოაწერენ მას ხელს, შეუძლიათ გაათავისუფლონ ჩეკის მფლობელი პროტესტის გაფორმებისაგან ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი მტკიცებისაგან, წამოყენებულ მოთხოვნებზე მისი უფლებების დაცვით.

2. ეს ჩანაწერი არ ათავისუფლებს ჩეკის მფლობელს ჩეკის დაწესებულ ვადაში წარდგენისა და აუცილებელი შეტყობინების გაგზავნის მოვალეობისაგან. ვადების დაუცველობის მტკიცების მოვალეობა ეკისრება იმას, ვინც დაინტერესებულია ისარგებლოს ამ გარემოებით ჩეკის მფლობელის მიმართ.

3. თუ შენიშვნა ჩეკის გამომწერის ჩაწერილია, იგი მოქმედია ყველა ხელმომწერისათვის, ხოლო თუ იგი შესრულებულია ინდოსანგის ან თავლების მიერ, შენიშვნა სავალდებულოა მხოლოდ ამ უკანასკნელისათვის. თუ ჩეკის გამცემის შენიშვნის მიუხედავად, მფლობელი აფორმებს პროტესტს ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებას, მასვე ეკისრება გაფორმებასთან დაკავშირებული ყველა ხარჯი. თუ შენიშვნა ჩაწერილია ინდოსანგის ან თავლების მიერ, პროტესტის გაფორმების ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების გაფორმების ყველა ხარჯი ეკისრება ჩეკის ყველა ხელმომწერს.

მ უ ხ ლ ი 35. ჩეკის განაღებისათვის პასუხისმგებლობა

1. ჩეკით ვალდებული ყველა პირი სოლიდარულად აგებს პასუხს ჩეკის მფლობელის წინაშე. მფლობელი უფლებამოსილია წარედგინოს სარჩელი როგორც ყველა ამ პირს, ასევე ერთ მათგანს, ან რამდენიმეს ერთდროულად, მიუხედავად იმ თანმიმდევრობისა, რომლითაც მათ ვალდებულება ეკისრეს.

2. იგივე უფლებით სარგებლობა შეუძლია ჩეკის ხელმომწერ ყველა პირს, რომელმაც ჩეკი გააწაღა.

3. ჩეკით ვალდებული ერთ-ერთი პირის მიმართ სარჩელი არ წარმოადგენს დაბრკოლებას სხვა პირებისაგან სახდელის გადახდევინებისათვის, მაშინაც კი, თუ თვითონ იკისრეს ვალდებულია იმ პირის შემდეგ, რომელსაც სარჩელი უკვე წარედგინა.

მ უ ხ ლ ი 36. სარჩელი ჩეკის გამო

ჩეკის მფლობელს სარჩელის წარდგენით შეუძლია მოითხოვოს განაღდება:

- 1) ჩეკის გადაუხდელი თანხისა;
- 2) სარგებლისა ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოდენობით ჩეკის გასანაღდებლად წარდგენის დღიდან;
- 3) ხარჯებისა, რომლებიც დაკავშირებულია პროტესტთან ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებასთან, ასევე შეტყობინების გაგზავნასთან.

მ უ ხ ლ ი 37. რეგრესის უფლება

ჩეკის გადამხდელ პირს უფლება აქვს წინამორბედ ინდოსანგს მოსთხოვოს:

- 1) მის მიერ განაღდებული ყველა თანხა;
- 2) სარგებელი ექვსი პროცენტის ოდენობით ჩეკის გასანაღდებლად წარდგენის დღიდან;
- 3) მის მიერ გაწეული ხარჯები.

მ უ ხ ლ ი 38. ჩეკის გამნაღდებელი პირის უფლებები

1. ჩეკით ვალეზულ ნებისმიერ პირს, რომლის მიმართაც შეიძლება წარდგენილ იქნეს სარჩელი, ჩეკის განაღდების შემდეგ უფლება აქვს მოითხოვოს ჩეკის დაბრუნება პროტესტით ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებასთან ერთად და ხელწერილი ჩეკის შესახებ (ბათილობა).

2. ნებისმიერ ინდოსანგს, ჩეკის განაღდების შემდეგ, უფლება აქვს ამოშალოს როგორც თავისი, ასევე მისი მომდევნო ინდოსანგების ინდოსამენგბი.

მ უ ხ ლ ი 39. დაბრკოლება ჩეკის წარდგენის ან პროტესტის გაფორმებისას

1. თუ დაუძლეველი დაბრკოლების გამო (რომელიმე სახელმწიფოს კანონი ან სტიქიური უბედურება) შეუძლებელი იყო დადგენილ ვადაში წარდგენილიყო ჩეკი ან გაფორმებულიყო პროტესტი ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება, მაშინ დადგენილი ვადა შეიძლება გაგრძელდეს.

2. ჩეკის მფლობელი ვალდებულია შეაგყობინოს თავის ინდოსანგს ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებული დაბრკოლების შესახებ და აღნიშნოს იგი ჩეკში ან მის დანართში, მიუთითოს თარიღი და ხელი მოაწეროს. შემდგომი მოქმედება ხორციელდება ამ კანონის 33-ე მუხლით განსაზღვრული წესით.

3. დაუძლეველი ძალის მოქმედების შეწყვეტის შემდეგ, ჩეკის მფლობელმა დაუყოვნებლივ უნდა წარადგინოს ჩეკი გასანაღდებლად და თუ საჭირო იქნება გააფორმოს პროტესტის ან განახორციელოს სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება.

4. თუ დაუძლეველი ძალის მოქმედება გრძელდება თოთხმეც დღეზე მეტხანს იმ დღიდან, როცა თვითონ ჩეკის მფლობელმა წარდგენის ვადის გასვლამდე აცნობა თავის ინდოსანგს ამ დაბრკოლების შესახებ, სარჩელი შეიძლება წარდგენილ იქნეს მაშინაც, თუ პროტესტი ან თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება არ იყოს გაფორმებული.

5. დაუძლეველ ძალად არ ითვლება გარემოებები, რომლებიც ეხება პირადად ჩეკის მფლობელს ან იმ პირებს, რომლებსაც მან მიანდო ჩეკის წარდგენა ან პროტესტის განცხადება ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელება.

თ ა ვ ი VII

ჩეკის ეგზემპლიარის შესახებ

მ უ ხ ლ ი 40. ჩეკის ეგზემპლიარის სიმრავლე

ნებისმიერი ჩეკი, გარდა ჩეკისა "წარდგენაზე", რომლის გამოწერისა და განაღდებას ადგილები სხვადასხვა ქვეყანაში ან სხვადასხვა კონტინენტზე, ანდა ერთსა და იმავე ქვეყანაში, მაგრამ სხვადასხვა კონტინენტზე მდებარეობენ, შეიძლება გამოიწეროს რამდენიმე ერთნაირ ეგზემპლიარალ, ამ ეგზემპლიარაზე უნდა დაისვას თანმიმდევრობით ნომერი თვითეული ჩეკის ტექსტში, წინააღმდეგ შემთხვევაში ყოველი ეგზემპლიარი დამოუკიდებელ ჩეკად მიიჩნევა.

მ უ ხ ლ ი 41. ეგზემპლიარის განაღდება, პასუხისმგებლობა

1. ერთი ეგზემპლიარის განაღდება ძალას უკარგავს დანარჩენ ეგზემპლიარებს მაშინაც, როცა ასეთი დათქმა არ ყოფილა.

2. თუ ინდოსანგმა ეგზემპლიარები გადასცა სხვადასხვა პირებს, ისიც და მომდევნო ინდოსანგებიც პასუხს აგებენ მათ მიერ ხელმოწერილი ყველა ეგზემპლიარისათვის, რომლებიც არ იყო დაბრუნებული.

თ ა ვ ი VIII ცვლილებები ჩეკში

მ უ ხ ლ ი 42. ცვლილებები ტექსტში

ჩეკის ტექსტში ცვლილების შეგანის შემთხვევაში ამ ცვლილებების შეგანის შემდეგ ხელმოწერი პირები პასუხს აგებენ შეცვლილი ტექსტის შინაარსის შესაბამისად, ხოლო ის პირები, რომელთაც ხელი მოაწერეს ცვლილებების შეგანამდე, პასუხს აგებენ პირველადი ტექსტის შინაარსისათვის.

თ ა ვ ი IX ხანდაზმულობა

მ უ ხ ლ ი 43. ხანდაზმულობის ვადა

1. მფლობელის მიერ სარჩელის შეგანის ვადა ინდოსამენტის, ჩეკის გამომწერის და ჩეკით ვალდებულ სხვა პითა მიმართ გასულად ითვლება წარდგენის დღიდან ექვსი თვის შემდეგ.

2. სარჩელი ჩეკით ურთიერთვალდებულ პირთა შორის დაფარულად ითვლება ექვსი თვის შემდეგ იმ დღიდან, როცა ვალდებულმა პირმა გაანაღდა ჩეკი, ან მის მიმართ სარჩელის წარდგენის დღიდან.

თ ა ვ ი X სპეციალური დებულებები

მ უ ხ ლ ი 44. ჩეკის წარდგენისა და პროტესტის დღეები

1. ჩეკის გასანაღდებლად წარდგენა და პროტესტი შეიძლება განხორციელდეს სამუშაო დღეს.

2. თუ ჩეკთან დამოკიდებული რომელიმე მოქმედება, კერძოდ გასანაღდებლად

წარდგენა, პრეტესტი ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება უნდა შესრულდეს განსაზღვრული ვადის განმავლობაში, რომლის უკანასკნელი დღე კანონით დაწესებული უქმე დღეა, მაშინ აღნიშნული ვადა გაგრძელდება მომდევნო სამუშაო დღემდე. უქმე დღე, რომელიც ხვდება ვადის მიმდინარეობის დროს, ითვლება ვადის ანგარიშში.

მ უ ხ ლ ი 45. ვადების გამოთვლა
ამ კანონით გათვალისწინებულ ვადებში არ ჩაითვლება ის დღე, საიდანაც ვადის მიმდინარეობა იწყება.

მ უ ხ ლ ი 46. შეღავათიანი დღეები
არავითარი შეღავათიანი (გრაციული) დღეების დაწესება არც კანონმდებლობით და არც სასამართლოს მიერ არ დაიშვება.

თ ა ვ ი XI **დამატებითი წესები**

მ უ ხ ლ ი 47. უკანონო გამდიდრება
ჩეკის გამომწერი, რომლის სარეგრესო ვალდებულება გასანაღებლად ჩეკის დაგვიანებით წარდგენის ან ხანდაზმულობის გამო შეწყვეტილია, მანამდე რჩება ჩეკის მფლობელის წინაშე ვალდებულად, ვიდრე მისი ბარალით უკანონო სარგებელს მიიღებდეს. პრეტენზია ხანდაზმულობის გამო ძალას კარგავს ჩეკის გამომწერიდან ერთ წელიწადში.

მ უ ხ ლ ი 48. დაკარგული ჩეკი და პროტესტის აქტი
1. დაკარგული ან განადგურებული ჩეკი გამოცხადების გზით შეიძლება ძალადაკარგულად ცნონ. გამოცხადების ვადა შეადგენს სულ ცოცხა ორ თვეს. ამ მოქმედების დაწყების შემდეგ უფლებამოსილ პირს, თუ ჩეკი დროულად არის გასანაღებლად წარდგენილი, მაგრამ გადამხდელს არ გაუნაღებია, შეუძლია განაღდება მოსთხოვოს ჩეკის გამომწერს, თუ ის ძალადაკარგულად ცნობამდე იძლევა გარანტიას.

2. დაკარგული ან განადგურებული პროტესტის აქტი შეიძლება ჩაითვალოს მოწმობით პროტესტის განღებების შესახებ, რომელსაც გასცემს დოკუმენტის დამოწმებული ასლის შემნახავი დაწესებულება. მოწმობაში შეტანილი უნდა იყოს პროტესტის შინაარსი.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე
სახელმწიფოს მეთაური

ელუარდ შევარდნაძე

საქართველოს პარლამენტის
სპიკერი

ვახტანგ გოგუაძე

თბილისი
1995 წლის 19 აპრილი
N 721-III